

Deset principa za unapređenje borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala u zemljama koje pristupaju EU, zemljama kandidatima i trećim zemljama

1. Da bi se obezbijedio kredibilitet, neophodno je da lideri i donosioci odluka imaju jasan stav protiv korupcije. Imajući u vidu da ne postoji univerzalno primjenljiv recept za borbu protiv korupcije, treba donijeti i implementirati nacionalne antikorupcijske strategije ili programe koji sadrže istovremeno i preventivne i represivne mjere. Ove strategije bi trebalo da budu predmet široke diskusije na svim nivoima.
2. Sadašnje i buduće članice EU treba, u potpunosti, da se usaglase sa pravnom tekovinom EU i da ratifikuju i primijene sve vodeće međunarodne anti-korupcijske instrumente tijela čije su članice (Konvencije UN-a, Savjeta Evrope i OECD-a). Treće zemlje treba da potpišu, ratifikuju i da primijene relevantne međunarodne anti-korupcijske instrumente.
3. Zakoni protiv korupcije su važni, ali je važnija njihova implementacija od strane nadležnih i djelotvornih antikorupcijskih tijela (npr. dobro obučene i specijalizovane službe kao npr. tužioci za suzbijanje korupcije). Treba razviti ciljne istražne tehnike, statistiku i indikatore. Takođe, treba ojačati ulogu kriminalističkih službi, specijalizovanih ne samo za korupciju već i za prevare, poreske utaje i pranje novca.
4. Svi građani treba da imaju jednake šanse za rad u javnim službama. Zapošljavanje i napredovanje u službi mora se regulisati objektivnim i na zaslugama zasnovanim kriterijumima. Plate i socijalna prava moraju biti adekvatni. Od državnih službenika se mora zahtijevati da svoju imovinu i prihode učine javnim. Na osjetljivim radnim mjestima treba praktikovati rotaciju.
5. Integritet, odgovornost i transparentnost javne uprave (pravosuđe, policija, carine, poreski organi, zdravstvo, javne nabavke) treba povećati kvalitetnim upravljanjem i primjenom standarda kontrole i monitoringa, kao što su Zajednički okvir za procjenu Šefova administracija zemalja Eu i Strazburška rezolucija. Da bi se razvio odnos povjerenja građana u javnu administraciju, važno je povećati transparentnost u njenom radu.
6. Treba donijeti i nadgledati primjenu Etičkih kodeksa javnih službenika.
7. Treba uspostaviti jasna pravila, kako u javnom tako i u privatnom sektoru, o whistle blowing-u (imajući u vidu da je korupcija krivično djelo u kome nema direktne žrtve koja bi to prijavila i bila svjedok), kao i o prijavljivanju korupcije.

8. Treba povećati javnu svijest o netolerisanju korupcije kroz medijske kampanje i treninge usmjerene na podizanje javne svijesti. Akcenat treba staviti na činjenicu da korupcija nije prihvatljivo ponašanje već krivično djelo. Civilno društvo treba da odigra važnu ulogu u prevenciji i borbi protiv ovog problema.
9. Treba uvesti jasna i transparentna pravila o finansiranju političkih partija i spoljnjoj kontroli njihovog finansijskog poslovanja, kako bi se izbjegle prikrivene veze između političara i (nezakonitih) poslovnih interesa. Političke partije evidentno imaju jak uticaj na donosioce odluka, ali su često iznad zakona koji sankcionišu podmićivanje.
10. Treba stimulisati privatni sektor da se uzdrži od koruptivne prakse tako što će se donijeti pravila ponašanja ili «bijele liste» za kompanije.